

CHP ne yapabilir?

Başlıktaki soruyu iki bölümde anlamak gerekir: Şimdiye kadar ne yapabilirdi (ve yapmadı), bundan sonra ne yapabilir. Sorunun ikinci bölümü de, başkanlık rejimi konusundaki son çelişkili açıklamalardan sonra, belki "neden yapamayacak?" gibi bir bağlantıyla birlikte de ele alınabilirdi.

SoL Portal'da yazdıklarım CHP çevrelerince de izleniyor. Bana yöneltilen sorular, genelde, "eleştiriler iyi güzel de sen ne öneriyorsun?" biçimini alıyor. Aslında eleştirel bakışlar neyin nasıl olmamasını anlatırken, 'mefhum-un muhalifi' olarak, nasıl olması gerektiğinin de ipuçlarını verirler. Ama Türkiye'de insanlar daha doğrudan ve mümkünse kestirme yanıtlar arayışındadırlar hep.

Hafta sonunda İzmir'de CHP İzmir İl Başkanlığı ile SDD'nin ortak çağrısıyla yapılan "15 Temmuz Sonrası Sol Türkiye'ye Nasıl Bakıyor" başlıklı bir çalıştayda konuşmacıydım. Konuşmamda bu soruya CHP açısından yanıt vermeye çalıştım. Sunuşumu üç bölüme ayırmıştım: 15 Temmuz öncesinde AKP ve CHP'nin siyasi konumlanmaları; 15 Temmuz sonrası AKP'nin ve CHP'nin karşılıklı stratejileri; CHP açısından bugünden sonra yapılabilecekler. Son bölüme ağırlık vererek özetlemeye çalışayım.

İlk iki bölüm, bu köşede yazdıklarımızdan daha yeni birşey söylemiyordu aslında. Ama bazen tekrarda yarar vardır.

'Şeytan'ın en büyük numarası, insanları kendisinin varolmadığına inandırmasıdır' denir (Bu özdeyişi, adını özlemle analım, sevgili Alparslan Işıklı çok kullanırdı). Şimdi bizim spiritüel alemin şeytanlarıyla işimiz yok. Ama gelin şeytan yerine emperyalizmi koyun, özdeyişin ne denli anlam kazandığını görürsünüz. Hatta emperyalizm, görünmez olmak yanında kendisine güzelleme yapılması için (şimdilerde aşınmış olsa dahi) sihirli bir kavram dahi bulmuştu: Küreselleşme.

Türkiye'den verilebilecek örnek ise 14 yıldır önümüzde duruyor. AKP'nin en büyük numarası, içte ve dışta kendisini olağan bir sistem partisi olarak pazarlayabilmesiydi. Hatta, bunu aşacak

şekilde, 'tabuları ve vesayetleri yıkararak demokrasinin sınırlarını genişleten parti' algısını yaratabilmesiydi. Aslında hakkını yemeyelim, gerçek hedeflerinin bundan başka birşey olduğuna dair işaretleri 20 yıldan fazladır açıkça belli ediyordu. Sadece "tramvay" veya "papaz elbisesi" metaforları bile, anlayana 'sivri sinek saz' değerindeydi. Esasen devraldığı tarihsel miras da buna işaret ediyordu. Ama 2011'e hatta bazıları için 2013'e kadar 'toz kondurulmayan' parti kimliğini korudu; bu da onun her türlü tahribatı sorgulanmaksızın yapmasına elverişli bir zemin hazırladı.

İçte ve dışta çeşitli çevrelerin kendi özel gündemleri veya çıkarları ile çakıştıkça bu sorgulamama hali sürüp gitti. Burada liberallerin, Kürt siyasi hareketinin, bu hareketi iktidara taşıyan ABD'nin, AKP'den tavizler koparan AB'nin tutumu ilginç değildir. Asıl ilginç olan, Cumhuriyetin kurucu partisinin, AKP'ye güvenmemekle birlikte, bu partinin iktidar sürecinde sistem tarafından yola getirilebileceğine uzun süre prim vermesi olmuştur.

Bunun sadece AKP'yi iyi okuyamamaktan kaynaklandığını düşünmek yanlış olur. Bunun arkasında güçlü bir edilgenlik gerekçesi ihtiyacı vardır: Eğer AKP laiklik/ Cumhuriyet karşıtı ve kendi İslamcı toplumunu/devletini zor unsurlarını kullanarak inşa etme peşindeki bir oluşum olarak ortaya konulur ve bu yönü sürekli vurgulanırsa, o zaman ona karşı mücadele biçiminin çok daha radikal bir çizgiye çekilmesi, siyaset dilinin tamamen farklılaşması, göğüs göğüse bir mücadelenin göze alınması gerekirdi. Bu ne 15 Temmuz öncesinde ne de sonrasında yapılmak istenmiştir.

15 Temmuz sonrasında CHP'nin iktidar ile ilişkileri eski bakış açılarını korumuştur. Üstelik, darbe girişiminin AKP'yi ve RTE'yi kahramanlaştıracı bir etkisi olduğu tahlili üzerinden, eski edilgen politikalar bir adım daha ileriye taşınmıştır. Ayrıca, emperyalizmin "istenmeyen adamı" durumuna gerileyen RTE'nin artık muhalefetle ittifaka, özellikle de CHP'den gelecek desteğe vazgeçilemez bir ihtiyaç duyacağı ve bu yeni konjonktürün AKP'yi frenleyeceği gibi bir fanteziyeye de yaslanılmıştır. Eski ve yeni değerlendirme hataları, CHP'yi 15 Temmuz'dan sonra hem darbeye karşı çıkıp hem de AKP'yi olan bitenin baş sorumlusu ilan etme güçlü hamlesinden alıkoymuştur. Gelişmelere zamanında doğru tepkiler verilemeyince de fırsat treni kaçmıştır. Bunun sonucunda, CHP'nin İstanbul ve İzmir mitinglerinin AKP'den hesap sorma gösterilerine dönüşmesi başarılamamış, kuzu kuzu Saray'a ve Yenikapı'ya gidilmek zorunda kalınmıştır.

Böylece, iktidar 15 Temmuz'dan büyük kazanımlarla çıkmayı başarırken CHP'nin hala içerikte zayıf ama üslupta sertleşen gecikmiş tepkileri ise, kolaylıkla püskürtülebilmiştir. Ne zaman ki CHP Genel Başkanı 8 Kasım 2016 tarihli grup toplantısında, AKP'nin yaşanan süreçteki sorumluluklarını hatırlatıp, "peşini bırakmayacağız, hesap soracağız" noktasına gelmiştir, RTE/AKP'nin tepkileri beklenenin ötesinde setleşmiş ve CHP'nin 6 Kasım 2016 tarihli Olağanüstü PM toplantısının (aslında içeriği sert olmayan) bildirisi için suç duyurusunda bulunulmasına kadar varmıştır. Bu hiddetlenmenin asıl nedeninin, anamuhalefetin "hesap sorma" pozisyonuna geçmesi ve iktidar mensuplarının birikmiş suçlarından ötürü yargılanmaktan dehşetli ürkmesi olduğu açıktır. Dolayısıyla, 15 Temmuz'dan hemen sonra bu suçlama pozisyonuna geçilememesinin vebali büyüktür. 11 Kasım tarihli Olağan PM toplantısında da CHP Genel Başkanının "El Nusra'yı, IŞİD'i, FETÖ'yü, PKK'yı bu milletin başına siz bela ettiniz" suçlamasını yinelemesi, belki de bu dersin nihayet anamuhalefet liderliğince alındığını gösterir gibiydi. Ancak siyasal gerginliğin yükselmesinden ürkülünce, bu pozisyonun kararlılıkla sürdürülemeyeceğinin işaretleri hemen alınmış, "başkanlık da tartışılabilir" geri konumuna çark edilebilmiştir. Bu ürkeklik ve kafa karışıklığı, faşizme giden yolların taşlarının döşenmesine ciddi bir katkı vermektedir. Ama biz gene de bugünden sonra anamuhalefet ne yapabilirse teokratik otokratizme karşı mücadeleye bir katkı verebilirdi sorusu üzerine birkaç başlığı anımsatalım.

Ne Yapmalı?

Birincisi, hesap sorma tarzını sürdürmek şarttır (Ancak cesur ve namuslu bir savcıcıyı göreve çağırmaktan ziyade, sonuç alınamasa dahi, yazılı suç duyuruları üzerinden harekete geçmek zamanıdır). Üstelik burada tek başlık Paralel Devlet Yapılanması denilen FG örgütü ile iktidar ilişkilerinin suçlanması olmamalıdır.

İkincisi, sadece bu hesap sormaların bile iktidar ile cepheden bir savaşı başlatacağının bilincinde olunarak Partinin tüm organları ve örgütü buna göre hazır edilmelidir. Bu bir seferberlik durumu olacaktır. CHP'nin ciddi bir samimiyet ve inandırıcılık sorununun oluştuğunu da dikkate almak gerekecektir.

Üçüncüsü, sadece suç duyuruları üzerinden Parti ve Partililer seferber olmaz. Aydınlanma mücadelesini ana eksene alan bir karşı saldırının mutlaka başlatılması gerekir (Aydınlanma Hareketinden alınacak derslerle birlikte). Cumhuriyet yıkıcılığının, bunun yerine getirilmek

istenen gerici, mezhepçi ve baskıcı rejimin hedefe konulması şarttır. Hiç bitmeyecek bir 12 Eylül rejimine karşı kitlelerin teyakkuza geçirilmesi başarmak zorundadır. Bugünden itibaren başkanlık dayatması karşısında parlamenter sistemin ve güçler ayrılığının hiçbir kafa karışıklığına yol açmadan savunulması da acil gündem maddesidir.

Dördüncüsü, AKP'nin emek düşmanı yüzü ortaya serilmeli ve CHP'nin emek yanlısı duruşunun taahhütleri verilebilmelidir. Bunu yapabilmek için sadece bazı sosyal ve ekonomik vaatlerin, bazı nokta atışlarının yetmediği, bütünlüklü ve içerikli bir program hazırlığına girişmek gerektiği iyi anlaşılmalıdır.

Beşincisi, CHP, neoliberal paradigmanın dışına çıkacak bir ekonomik programı, bölgesel ve tarımsal kalkınma veçhelerini de içerecek bir biçimde hızla kamuoyunun gündemine getirmeli ve ikna edici bir çerçevede -Partinin tüm kılcal damarları da kullanılarak- kitlelere anlatabilmelidir. Bunun bir nedeni de, Türkiye'nin her an güçlü bir ekonomik/mali krizin girdabına sürüklenebilecek olmasıdır; şimdiden birçok sektör bunu yaşamaktadır. Dolayısıyla böyle bir programa kulak kabartılmasının koşulları olgunlaşmaktadır.

Altıncısı, CHP içte ve dışta barışın sözcülüğünü yapmaktan asla vazgeçmemelidir. Bu bağlamda, Kürt siyasi hareketinin siyaset yapma kanallarının açık tutulmasının savunulması kadar barış mücadelesinin silahların gölgesinde yapılamayacağını hatırlatılması da şarttır. Türkiye'nin cihatçı bir örgütle değil, Suriye'deki meşru rejimle işbirliği yapması gerektiği korkmadan söylenmelidir.

Peki bütün bunlar yapılabilir mi? Daha doğrusu CHP böyle bir dönüşüme hazır mı? Açıkçası, başkanlık rejimine karşı bile sağlam bir duruş gösterememe ürkekliliğini görünce umutlu olamıyoruz. Ama CHP eğer bu ülkenin geleceğinin inşasında hala bir sözü olsun istiyorsa, bizce bu dönüşümden geçmek zorundadır. Gerekirse buna direnenleri de eleyip geride bırakarak.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/chp-ne-yapabilir-175768